

Utenriksdepartementet
Boks 8114 Dep
0032 OSLO

Oslo, 23.11.2021
Vår ref. 21/1253-5
840.0/NIMJ
Deres ref.

Att: Statsråd Anniken Huitfeldt

Situasjonen i Qatar vedr. menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.

Qatar ble tildelt VM i fotball i 2022 av FIFA i 2010. Tildelingen var kontroversiell blant annet på grunn av rapporter om brudd på menneskerettigheter og kritikkverdige forhold for de mange migrantarbeiderne i vertslandet.

I forbindelse med fotball-VM skulle flere fotballbaner og annen infrastruktur som veier, jernbane, flyplass, havn, en bro over til Bahrain samt en helt ny by bygges. Til dette er gjestearbeidere hyret inn. Det er dokumentert at gjestearbeiderne lever under svært kummerlige og dårlige hygieniske forhold. Lønninger blir ofte seint utbetalt, har uteblitt eller er lavere enn avtalt. Mange migrantarbeidere har betalt høye gebyrer til rekrutteringsfirmaer i hjemlandet, og flere har satt seg i gjeld. Helse, miljø og sikkerhet på flere arbeidsplasser har også vært dårlig. Det er meldt om mange dødsfall på grunn av ulykker eller utmattelse på grunn av ekstrem varme og dehydrering. Kafala-systemet har bundet migrantarbeiderne juridisk til arbeidsgiver. Det har ikke vært mulig for migrantarbeiderne å bytte jobb eller forlate landet uten arbeidsgivers tillatelse. Migrantarbeiderne har heller ikke hatt noe sted å gå hvis de ble misbrukt eller behandlet dårlig. Myndighetene i Qatar har ikke straffet arbeidsgivere som utøver overgrep og har unnlatt å beskytte migrantenes rettigheter. Det er forbudt for migrantarbeidere å danne og melde seg inn i fagforeninger.

Qatar har flere ganger vært oppe til diskusjon i ILO for brudd på konvensjonene 81, 29 og 111 (arbeidsinspeksjon, tvangsarbeid og likelønn). I 2017 inngikk Qatar og ILO et samarbeid om bistand med påfølgende etablering av et ILO-kontor. I etterkant har Qatars regjering innført ny lovgivning og en rekke tiltak med sikte på å bedre forholdene for gjestearbeiderne i landet. Disse inkluderer:

- Domestic Workers Law (som fastsetter grenser for arbeidstid, pauser og fridager)
- Lov for å oppheve kafala-systemet (hvor det ikke lenger er krav om utreisettillatelse eller at man må ha arbeidsgivers tillatelse til å bytte jobb)
- Komiteer for løsning av arbeidskonflikter/arbeidstvister (arbeidsutvalg)
- Etablering av et fond for å støtte og fremskynde utbetaling av ubetalt lønn til migrantarbeidere som har vunnet fram i arbeidstvister
- Ny minstelønn for alle arbeidstakere som ikke skal være diskriminerende
- Pilot for etablering av fellesutvalg mellom arbeidsgivere og arbeidstakere
- Ratifisering av konvensjonen om sivile og politiske rettigheter og konvensjonen om sosiale og økonomiske rettigheter (selv om Qatar forbeholdt seg retten til å ignorere noen av deres viktigste forpliktelser, inkludert retten til å danne eller organisere seg i fagforeninger).

Landsorganisasjonen i Norge

Torggata 12, N-0181 Oslo E-post: lo@lo.no www.lo.no Telefon: +47 23 06 10 00 Organisasjonsnummer: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182 Faktura på e-post: 971074337@autoinvoice.no Elektronisk faktura (EHF): 9908:971074337

Ett år før fotball VM skal arrangeres viser rapporter fra Amnesty International og Building and Woodworkers' International (BWI) at svak implementering og mangler i de innførte tiltakene har ført til undergraving av reformprosessen. Mange endringer har kommet på papiret, men ikke nådd ned til den enkelte arbeidsplass. I mangel av effektiv håndhevelse av det nye regelverket, har mange arbeidsgivere funnet smutthull i systemet. Dette har gjort det mulig for dem å fortsette med "business as usual" på bekostning av arbeidstakernes rettigheter. Fortsatt forbyr enkelte arbeidsgivere gjestearbeiderne å bytte jobb, straffer de økonomisk eller kommer med falske beskyldninger. Ulykker og øvrige dødsfall blir fortsatt ikke undersøkt eller dokumentert. Voldelige arbeidsgivere slipper unna straff og migrantarbeiderne har fortsatt ikke rett til å danne eller organisere seg i fagforeninger.

Landsorganisasjonen i Norge ber Regjeringen øke presset på Qatar for implementering av lovendringer og tiltak for å sikre arbeidstakerrettigheter for migrantarbeiderne i landet. Dette dreier seg spesielt om retten til å organisere seg, sikre migranternes reelle mulighet til å bytte arbeid uten å bli økonomisk straffet, sikre lønnsutbetalinger, et trygt arbeidsmiljø og gode hygieniske boforhold samt sørge for et godt og effektivt arbeidstilsyn. Arbeidsgivere som ikke opererer i tråd med lovverket bør straffes. Veldig mange arbeidsmigranter i Qatar er kvinner, og det er viktig at rettighetene til kvinnelige migranter som jobber som hushjelpere i landet inkluderes i enhver diskusjon om arbeidstakerrettigheter.

Vi ber videre om at norske myndigheter generelt legger press på Gulf-statene og andre land med stor forekomst av gjestearbeidere for å bedre forholdene for denne gruppen arbeidstakere. Eksempler på dette kan være endring av lovverk, bøter og straff for lovbrøttere, forbud eller strengere regulering av rekrutteringsbyråer, juridisk støtte til migrantarbeidere som trenger det, rett til organisering, mer omfattende arbeidstilsyn, strengere standarder for helse, miljø og sikkerhet samt likelønn og likestilling i arbeidslivet.

LO vil i tillegg presisere viktigheten av sosial dialog og samarbeid mellom partene i arbeidslivet for å skape et anstendig arbeidsliv, og håper Regjeringen vil sette et sterkere fokus på dette arbeidet framover.

Vi imøteser deres snarlige svar.

Med vennlig hilsen

LO Norge

Peggy Hessen Følsvik
Leder

Kopi: Den norske ambassaden i Abu Dhabi